

Uchwała Nr 280
Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
z dnia 24 kwietnia 2018 roku

w sprawie określenia efektów kształcenia dla poziomu i profilu kształcenia kierunku odnawialne źródła energii

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz.2183 ze zm.), § 14 ust. 1 pkt 4 Statutu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w związku z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8 (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1594), na wniosek Rady Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (dalej „Senat”) uchwala, co następuje:

§ 1

1. Senat określa efekty kształcenia dla kierunku **odnawialne źródła energii** dla studiów drugiego stopnia z 3-semestralnym okresem nauki dla profilu ogólnoakademickiego, stanowiące załącznik do uchwały.
2. Kształcenie na kierunku, o którym mowa w ust. 1, prowadzone jest na podstawie programu kształcenia, programu studiów, w tym planu studiów dostosowanych do efektów kształcenia określonych przez Senat i obowiązuje dla cykli kształcenia realizowanych, począwszy od roku akademickiego 2019/2020.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Senatu
Rektor

*prof. dr hab. **Ryszard J. GÓRECKI***

Efekty kształcenia dla kierunku **odnawialne źródła energii**

1. **Umiejscowienie kierunku w obszarze kształcenia:** kierunek należy do obszarów kształcenia w zakresie: nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz nauk technicznych.
2. **Przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin/y nauki i dyscyplin/y naukowej/ych lub dziedzin/y sztuki i dyscyplin/y artystycznej/ych:** kierunek przyporządkowano do obszaru wiedzy nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedziny nauk rolniczych, dyscyplin naukowych: agronomia oraz ochrona i kształtowanie środowiska oraz obszaru wiedzy nauk technicznych, dziedziny nauk technicznych, dyscypliny naukowej: energetyka; dyscyplina naukowa wiodąca: agronomia.
3. **Profil kształcenia:** ogólnoakademicki.
4. **Poziom kształcenia i czas trwania studiów/liczba punktów ECTS:** studia drugiego stopnia (3 semestry)/90 ECTS.
5. **Numer charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji:** 7.
6. **Praktyka:**
 - 6.1. Celem praktyki jest przygotowanie studentów do realizacji pracy dyplomowej oraz do oczekujących ich zadań w pracy zawodowej. Dodatkowo zapoznanie z zasadami organizacji pracy i wykorzystania środków produkcji podczas realizacji procesów technologicznych w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.
 - 6.2. Wymiar praktyk – program studiów przewiduje praktykę w wymiarze 4 tygodni/160 godzin/4 ECTS, realizowaną w jednostkach/firmach związanych z odnawialnymi źródłami energii, organach administracji samorządowej i państwowej.
 - 6.3. W trakcie praktyk student doskonali wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie odnawialnych źródeł energii. Zapoznaje się z praktycznym zastosowaniem wiedzy teoretycznej nabytej w trakcie studiów, metodami stosowanymi w praktyce oraz posiada możliwość weryfikacji nabytych umiejętności i kompetencji. Nadzór merytoryczny nad organizacją i przebiegiem praktyk sprawuje dziekan. Weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia oraz zaliczenia dokonuje opiekun praktyk na podstawie dzienniczka praktyki oraz rozmowy ze studentem.
7. **Absolwent** posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie zaawansowanych technologii wykorzystania energii słonecznej, wiatru, wody, geotermalnej i biomasy. Ma wiedzę o systemach, metodach, technikach, narzędziach i materiałach służących do pozyskiwania, przetwarzania i wykorzystania surowców odnawialnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Zna i stosuje nowoczesne metody laboratoryjnej oceny biopaliw. Potrafi zaplanować, zorganizować i samodzielnie przeprowadzić kompleksowe badania związane z potrzebami energetycznymi gminy, powiatu, województwa. Prognozuje, identyfikuje i rozwiązuje problemy związane z przekształceniami środowiska powstałymi w wyniku działalności sektora energetycznego oraz pozyskania i wykorzystania paliw kopalnych i odnawialnych. Wykazuje umiejętności posługiwania się techniką komputerową w zakresie inwestycji ekoenergetycznych. Wykazuje znajomość zagadnień z organizacji i ekonomiki produkcji,

marketingu, przedsiębiorczości. Posiada umiejętności projektowania instalacji i ich obsługi w rozproszonych systemach energetycznych z uwzględnieniem pozyskiwania surowców energetycznych. Zna nowoczesne metody wykorzystania i zastosowania odnawialnych źródeł energii na poziomie gminnym, regionalnym i krajowym w sektorach budownictwa, rolnictwa, transportu i innych jako elementu rozwoju biogospodarki. Absolwent zdobywa wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne w pracy w: firmach związanych z odnawialnymi źródłami energii i gospodarką energią, jednostkach administracji samorządowej i rządowej, firmach konsultingowych i doradczych, we własnej działalności gospodarczej.

8. Wymagania ogólne

Do uzyskania kwalifikacji drugiego stopnia wymagane jest osiągnięcie wszystkich poniższych efektów kształcenia.

Kod składnika opisu w obszarze kształcenia w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk technicznych oraz ogólnej charakterystyki drugiego stopnia PRK	Opis charakterystyk drugiego stopnia PRK dla danego obszaru kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego	Symbol efektu kierunkowego	Treść efektu kierunkowego
WIEDZA: absolwent zna i rozumie			
RA_P7S_WG	w pogłębionym stopniu metodologię badań oraz podstawowe teorie w zakresie dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów	KA7_WG1	w pogłębionym stopniu, procedury prawidłowego wykonywania pomiarów wielkości fizycznych i chemicznych oraz potrzebę wykonywania precyzyjnych pomiarów w procesach ekoenergetycznych
		KA7_WG2	w pogłębionym stopniu, teorie i prawa związane z procesami energetycznymi, wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną
RA_P7S_WG	w pogłębionym stopniu rolę i znaczenie środowiska przyrodniczego i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz jego zagrożenia	KA7_WG3	w pogłębionym stopniu, rolę i znaczenie środowiska przyrodniczego, zrównoważonego użytkowania jego zasobów oraz zagrożenia występujące w skali lokalnej, regionalnej i globalnej
RA_P7S_WG	w pogłębionym stopniu stan i kompleksowe działanie czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich	KA7_WG4	w pogłębionym stopniu, czynniki wpływające na rozwój i funkcjonowanie odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich

RA_P7S_WG	w pogłębionym stopniu zasady utrzymania urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla obszarów rolniczych, leśnych i przetwórstwa rolno-spożywczego, w zakresie danego kierunku studiów	KA7_WG5	w pogłębionym stopniu, systemy techniczne i typowe technologie w odnawialnych źródłach energii oraz zasady ich eksploatacji
RA_P7S_WK	uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, dydaktyczną oraz wdrożeniową	KA7_WK1	uwarunkowania etyczne i prawne związane z funkcjonowaniem odnawialnych źródeł energii
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi			
RA_P7S_UW	stosować zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w zakresie dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów	KA7_UW1	zastosować zaawansowane techniki laboratoryjne i procesowe oraz narzędzia badawcze stosowane w odnawialnych źródłach energii
RA_P7S_UW	samodzielnie planować i przeprowadzać eksperymenty i pomiary, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski	KA7_UW2	samodzielnie planować i przeprowadzać doświadczenia, dokonywać pomiarów oraz interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski
RA_P7S_UW	dokonywać samodzielnej, wszechstronnej analizy zjawisk wpływających na produkcję, jakość żywności, zdrowie zwierząt i ludzi, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz dokonywać wyboru i modyfikacji działań (w tym technik i technologii) zgodnych z kierunkiem studiów, dostosowanych do zasobów przyrody, w celu poprawy jakości życia człowieka	KA7_UW3	dokonywać wszechstronnej analizy zjawisk wpływających na stan środowiska naturalnego i zasoby naturalne
		KA7_UW4	modyfikować (z użyciem odpowiednich technik i technologii) technologie energetyczne w celu ochrony środowiska i zasobów naturalnych oraz poprawy jakości życia człowieka

TA_P7S_UW	planować i przeprowadzać eksperymenty, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski; formułować i testować hipotezy związane z problemami inżynierskimi i prostymi problemami badawczymi	KA7_UW5	samodzielnie formułować hipotezy badawcze, planować i przeprowadzać doświadczenia, dokonywać pomiarów oraz interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski
TA_P7S_UW	przy formułowaniu i rozwiązywaniu złożonych zadań inżynierskich, w tym zadań nietypowych, a także prostych problemów badawczych: –wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, –integrować wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów, –ocenić przydatność i możliwość wykorzystania nowych osiągnięć (technik i technologii), –zastosować podejście systemowe, uwzględniające także aspekty pozatechniczne, –dokonać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań inżynierskich	KA7_UW6	integrować wiedzę z zakresu energetyki, agronomii, ochrony i kształtowania środowiska, stosować podejście systemowe z uwzględnieniem aspektów technicznych, a także ekonomicznych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych
		KA7_UW7	ocenić przydatność i wykorzystać nowe osiągnięcia analityczne, symulacyjne, eksperymentalne oraz technologiczne w odnawialnych źródłach energii
TA_P7S_UW	dokonać krytycznej analizy istniejących rozwiązań technicznych oraz zaproponować ich ulepszenia (usprawnienia)	KA7_UW8	krytycznie analizować istniejące rozwiązania w technologiach odnawialnych źródeł energii oraz proponować możliwości ich usprawnienia

TA_P7S_UW	zaprojektować – zgodnie z zadaną specyfikacją, uwzględniającą aspekty pozatechniczne – złożone urządzenie, obiekt, system lub proces, związany z kierunkiem studiów, oraz zrealizować ten projekt, co najmniej w części, używając właściwych metod, technik i narzędzi, przystosowując do tego celu istniejące lub opracowując nowe metody, techniki i narzędzia	KA7_UW9	zaprojektować urządzenie, obiekt, system lub proces, związany z odnawialnymi źródłami energii z uwzględnieniem aspektów pozatechnicznych
P7S_UK	komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców; prowadzić debatę; posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii	KA7_UK1	komunikować się i prowadzić debatę na tematy związane z odnawialnymi źródłami energii ze zróżnicowanym kręgiem odbiorców
		KA7_UK2	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie terminologii odnawialnych źródeł energii
P7S_UO	kierować pracą zespołu	KA7_UO1	planować, organizować i kierować pracą zespołu
P7S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	KA7_UU1	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów do			
P7S_KK	krytycznej oceny odbieranych treści; uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	KA7_KK1	krytycznej oceny odbieranych treści i uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów związanych z wytwarzaniem i wykorzystaniem energii
P7S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska	KA7_KO1	inicjowania działań, w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na rzecz społeczeństwa i interesu publicznego

	społecznego; inicjowania działania na rzecz interesu publicznego; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	KA7_K02	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
P7S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: – rozwijania dorobku zawodu, – podtrzymywania etosu zawodu, – przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	KA7_KR1	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem rozwijania dorobku oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej

Charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji obejmujących kompetencje inżynierskie – poziom 7

Kod składnika opisu	Opis charakterystyk drugiego stopnia PRK dla danego obszaru kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego	Symbol efektu kierunkowego	Treść efektu kierunkowego
WIEDZA: absolwent zna i rozumie			
P7S_WG	podstawowe procesy zachodzące w cyklu życia urządzeń, obiektów i systemów technicznych	InzA7_WG1	w pogłębionym stopniu, podstawowe procesy zachodzące w cyklu życia urządzeń, obiektów i systemów technicznych w energetyce ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii
P7S_WK	ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości	InzA7_WK1	ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości w rozproszonej energetyce opartej na odnawialnych źródłach energii
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi			
P7S_UW	planować i przeprowadzać eksperymenty, w tym pomiary i symulacje komputerowe, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski	InzA7_UW1	samodzielnie planować i przeprowadzać doświadczenia, symulacje komputerowe, dokonywać pomiarów oraz interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski
P7S_UW	przy identyfikacji i formułowaniu specyfikacji zadań inżynierskich oraz ich rozwiązywaniu: – wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, – dostrzegać ich aspekty systemowe i pozatechniczne,	InzA7_UW2	wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, dostrzegać podejście systemowe z uwzględnieniem aspektów pozatechnicznych, w tym społecznych, gospodarczych i środowiskowych oraz dokonać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań

	– dokonać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań inżynierskich		
P7S_UW	dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i ocenić te rozwiązania	InzA7_UW3	krytycznie analizować i oceniać istniejące rozwiązania funkcjonujące w technologiach odnawialnych źródeł energii
P7S_UW	zaprojektować – zgodnie z zadaną specyfikacją – oraz wykonać typowe dla kierunku studiów proste urządzenie, obiekt, system lub zrealizować proces, używając odpowiednio dobranych metod, technik, narzędzi i materiałów	InzA7_UW4	zaprojektować i wykonać proste urządzenie, obiekt, system lub proces, związany z odnawialnymi źródłami energii przy użyciu odpowiednio dobranych metod, technik, narzędzi i materiałów

9. **Objaśnienie oznaczeń:**

Objaśnienie oznaczeń kodu składnika opisu w obszarze kształcenia

RA_P7S	– charakterystyki drugiego stopnia w obszarze kształcenia w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
TA_P7S	– charakterystyki drugiego stopnia w obszarze kształcenia w zakresie nauk technicznych dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
InzA_P7S	– charakterystyki drugiego stopnia prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
P7S	– ogólne charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

Objaśnienia oznaczeń komponentów efektów kształcenia wspólne dla opisu symbolu efektu kształcenia oraz kodu składnika opisu w obszarze kształcenia

W	– kategoria wiedzy, w tym:
G (po W)	– podkategoria zakres i głębia ,
K (po W)	– podkategoria kontekst ,
U	– kategoria umiejętności, w tym:
W (po U)	– podkategoria w zakresie wykorzystywania wiedzy ,
K (po U)	– podkategoria w zakresie komunikowania się ,
O (po U)	– podkategoria w zakresie organizacji pracy ,
U (po U)	– podkategoria w zakresie uczenia się .
K (po podkreślniku)	– kategoria kompetencji społecznych, w tym:
K (po K po podkreślniku)	– podkategoria w zakresie oceny ,
O (po K po podkreślniku)	– podkategoria w zakresie odpowiedzialność ,
R (po K po podkreślniku)	– podkategoria w zakresie roli zawodowej .

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu kształcenia

Objaśnienia oznaczeń symbolu efektu kierunkowego

K (przed podkreślnikiem)	– kierunkowe efekty kształcenia
A (przed podkreślnikiem)	– profil ogólnoakademicki
7	– studia drugiego stopnia

Oznaczenia obszarów kształcenia:

- 1) **R** – obszar kształcenia w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych
- 2) **T** – obszar kształcenia w zakresie nauk technicznych